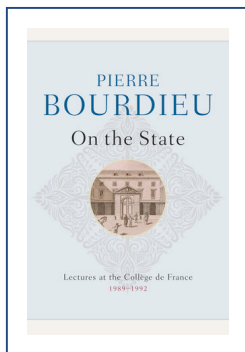

Redaktion: Carsten Sestoft

BØGER PÅ VEJ

Bourdieu on the State, som har været annonceret i lang tid og hvor udgivelsesdatoen er blevet skudt flere gange, er en oversættelse af den franske opsamling af Bourdieus forelæsninger om staten der udkom for nogle år siden og som blev udførligt diskuteret af Staf Callewaert i sidste num-

mer af *Praktiske Grunde*.

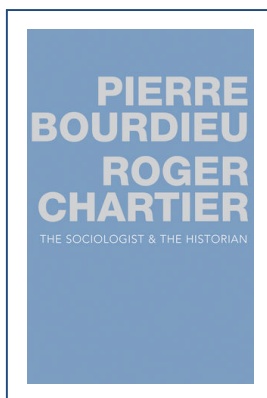
<http://www.polity.co.uk/book.asp?ref=9780745663296>

Uprooting – oversættelse af *Le déracinement*, kan angiveligt købes i hardback i USA, den kan i hvert tilfælde fås via Amazon ser det ud til:

http://www.amazon.com/Uprooting-Pierre-Bourdieu/dp/0745623530/ref=tmm_hrd_title_0?encoding=UTF8&sr=&qid=

Men iflg forlaget Blackwells hjemmeside kommer bogen først ud i foråret 2015:

http://bookshop.blackwell.co.uk/jsp/search_results.jsp?wcp=1&qquicksearch=1&cntType=&searchType=keywords&searchData=Uprooting&g=

Og så er der en bog på vej under titlen *The Sociologist and the Historian* med samtaler fra slut '80erne mellem Bourdieu og kulturhistorikeren Roger Chartier. En dansk arbejdsversættelse af en samtale mellem disse to og en tredje kulturhistoriker, Robert Darnton,

findes på Hexis' hjemmeside:

<http://www.hexis.dk/artikler.html>

<http://eu.wiley.com/WileyCDA/WileyTitle/productCd-0745679595.html>

-ja

KRISEN

I adskillige år har jeg haft en lille bog af den kritiske økonom Frédéric Lordon stående. Den hedder *Jusqu'à quand? Pour en finir avec les crises financières*, som kunne oversættes med: "Hvor længe endnu? Slut med finanskriserne!" Bogens manuskript blev afsluttet i august 2008 og korrekturlæst i slutningen af september 2008; i mellemtiden var krisen startet i USA med Lehman Bros.' krak. Mit indtryk er, at den indeholder det meste af det, der er værd at vide om finanskrisen og dens årsager i et historisk, sociologisk og økonomisk perspektiv, for det vidste man alt sammen før krisen. Alligevel har jeg aldrig fået læst dens godt 200 små sider. Hvorfor ikke? At læse om finansverdenen og bankerne indgyder mig en sådan lede og afsky, at jeg ikke engang holder ud at læse kritik af den. Blandingen af blank og afstumpet kynisme, af rent pengebegær (i samme betydning af 'ren' som i Kants *Kritik af den rene fornuft*) og hoven indifferens over for samfundsmæssig nytte er simpelthen så modbydelig, at det ikke er til at bære: Det er alle de værste egenskaber ved historiens overklasser forsamlet på et sted, helt uden forsonende træk. Gad vide om ikke denne væmmelse er finanssektorens bedste forsikring mod politisk regulering? Ikke engang for at regulere den ønsker man at røre den med en ildtang.

-CS

Citat

Habitus, in all its operational complexity, does not cancel or even compromise human rationality. To cite a somewhat parallel case, many people thought, when Freud's views were becoming known, that we could no longer claim to be rational animals. The correct view was that Freud was showing us how to be rational despite everything.

– William James Earle

PROFESSION OG BUREAUKRATI

Jacques Tati: *Playtime*

Af forskellige grunde har jeg med stor interesse læst det meste af Andrew Abbotts interessante professionssociologiske analyse *The System of Professions* (University of Chicago Press, 1988): For det første fordi Abbott er interessant som en forsker, der har en exceptionelt klar brug af daglig-sprogstermer i den teoretiske og komparative rekonstruktion af empirisk materiale, dvs. en ekstremt abstrakt brug af konkrete termer, som på én gang konkretiserer abstraktionen og præciserer den logiske struktur i konktionen. For det andet fordi bogen giver en introduktion til positionerne i professionslitteraturen. For det tredje fordi bogen går ind i detaljerede analyser af indholdet i professioners arbejde, hvilket er nyttigt i min egen løbende refleksion over, hvad arbejde og i en bredere forstand professionalisme er.

Da mit eget arbejde jo er som bureaukrat, har jeg også konsulteret Webers paragraffer om bureaukrati i *Wirtschaft und Gesellschaft*, hvilket naturligt nok har ført til spørgsmålet om forholdet mellem bureaukratier og professioner. Abbott er ikke synderligt klar på det punkt; snart synes han at udviske grænsen, snart at opretholde den. Men hvad grænsen består i, forbliver uklart.

Som paradigmatiske eksempler er der selvfølgelig en klar og forførende anskuelig forskel på den arketypiske professionelle, lægen eller advokaten, der er herre over deres liberale erhvervs selvbestemte praksiser eller kontorer, og den underordnede bureaukrat i personlighedsudslettende offentlige kontorer: Det er en kombineret og noget bedaget version af forskellen på borgerskab og småborgerskab, på akademikere og kontorister, på privat og offentligt. Forskellen tåler imidlertid ikke ret meget eftersyn, når man sådan skærer den ud i pap: Bureaukrater er også overordnede og akademikere;

også store private firmaer bliver til bureaukratier, som har underordnede og ikke-akademikere; allerede på Abbotts tid for et kvart århundrede siden var godt halvdelen af læger og advokater i USA ansatte og ikke selverhvervende; i Danmark er læger langt overvejende offentligt ansatte eller for de praktiserende lægers vedkommende i så høj grad offentligt finansierede og regulerede, at deres liberale erhverv til dels er en illusion.

Man får den mistanke, at professioner og bureaukratier ikke så meget er to forskellige måder at organisere vidensbaseret arbejde på som to forestillinger om arbejdsorganisering, der har rod i forskellige historiske opfattelser af statens rolle i et land: Hvor bureaukratier som idé og til en vis grad virkelighed udspringer af en kontinental statsforståelse med en høj grad af kontinuitet til enevælden – eksempelvis i Danmark, Preussen, det stortyske kejserdømme eller Frankrig – indgår professionerne i de mere løse statsforståelser i England og USA. Noget sådant vil selvfølgelig ikke sige, at der ikke er professioner på kontinentet eller bureaukratier i England eller USA; sidstnævnte lande fremkalder endda billeder af af særskilt ineffektive og labyrintiske statsforvaltninger. Men det kunne måske forklare den hovedforskel på forestillingen om bureaukratier og professioner, som de øvrige forskelle synes at kunne afledes af, nemlig forholdet til dem, man betjener.

For bureaukratiets vedkommende er det for den enevældige forvaltning undersåten og senere i den demokratiske retsstat borgeren. For undersåt og borger er bureaukratiet en øvrighed, som med hjemmel i lovgivning vedtaget af statens politiske repræsentanter ensidigt fastsætter ret, som juristerne siger. Jura og anden områderelevant ekspertise er bureaukratiets vidensformer, og den traditionelle hierarkiske organisering er et udtryk for den arbejdsdeling, der er nødvendig for at håndtere de sagsmasser, som følger af den kontinentale stats centralisering, som typisk også er en social og geografisk centralisering. Den enkelte bureaukrat er muligvis ekspert på sit område, men må som myndighedsudøver forblive den anonyme inkarnation af øvrigheden og kan derfor ikke få ydre anerkendelse af sin individuelle ekspertise: Bureaukratens opgave med at stå over borgeren som myndighed fratager samtidig vedkommende den individualitet, som er reserveret for de politiske ledere og for kollektive beslutningsinstanser som nævn af forskellige slags.

En profession betjener derimod patienter eller klienter, dvs. kunder, der er privatpersoner eller som erhvervsvirksomheder har en beslægtet status.

Det gør den professionelle til en faglig ekspert, som står ved siden af kunden: En rådgiver, som man konsulterer for hans eller hendes ekspertise, der giver sig udslag i en individuel anerkendelse, en anerkendelse som individ. Væksten i størrelse af professionernes organisationer – fx hospitaler eller advokatfirmaer – synes især at hænge sammen med specialisering pga. vidensudviklingen inden for professionen og den deraf følgende arbejdsdeling.

Dette er muligvis lutter banaliteter, og kun min uvidenhed forhindrer mig i straks at se det. Men selv hvis det er banaliteter, er det stadig et eksempel på, at teorier om professioner og bureaukratier, som universitetsfolk fuldt og fast tror på eksistensen af og docerer til uskyldige unge mennesker, i realiteten ikke har nogen teoretisk eksistensberettigelse, men blot er absoluteringer af halvreflekterede forestillinger med rod i en uerkendt historie. -cs

OBS: HEXIS PÅ FACEBOOK!

Hexis har nu fået en offentlig facebook-gruppe, hvor aktuelle artikler og arrangementer kan deles og diskuteres.

Link til facebookgruppen **foreningen hexis**:

<https://www.facebook.com/groups/38502912818/?ref=ts&fref=ts>

STAT OG PRIVAT

Set fra et europæisk kulturperspektiv er en af de nyere kulturelle revolutioner, nemlig fremkomsten af intelligente tv-serier med de intellektuelles yndling *The Wire* i spidsen, i sig selv resultatet af en tankevækkende proces: Det er ikke statsligt tv, der har produceret dem; intelligensen er muliggjort af betalingskanaler, dvs. en ekskluderende kommerciel offentlighed. (Hvor meget offentlig støtte, der måtte være involveret, har jeg ikke kendskab til.) Hinsides valget mellem på den ene side statsligt tv med en tendens til at koble klogskab og paternalisme og på den anden side privat reklamefinansieret tv med en tendens til populisme og laveste fællesnævner er der altså et tredje valg, netop et valg: De uddannedes valg af en tv-kanal, der giver dem de intelligente kulturprodukter, som de gerne vil have. Disse kulturprodukter er muligvis ikke væsentligt mindre ekskluderende end den statsautoriserede kultur, men det er nu ikke pointen: Forestillingen om kultur som modstand på samfundsmæssigt plan ender altid i dilemmaer for de intellektuelle (adgangen til og selve interessen for sandheden som sådan er socialt ulige fordelt), og dem findes der kun taktiske udveje fra i form af kompromisser og alliancer. Politik, kort sagt. Pointen var en helt anden: Nemlig at dette stiller to former for kapitalisme og

marked op over for hinanden: Den første er de reklamefinansierede kanalers homogeneiserende og populistiske marked; her er ingen valg, alt er det samme. På det andet marked er betalingskanalerne en position på et mere nichepræget og segmenteret marked, som også rummer alle de kanaler med det, som intellektuelle opfatter som "slam-tv". Her kan man vælge alt muligt efter ens socialiserede smag, der i vore dage hovedsagelig segmenteres af alder, køn og uddannelsesniveau. Deri er der en vis logik, som genfindes i politiske retninger: Kapitalismen og markedet præsenteres altid af deres fortalere som model 2 med segmenter og frit valg for enhver smag; men i virkeligheden tenderer kapitalismen mod model 1, dvs. mod monopoler, som kvæler konkurrence og udbreder forskelsløshed til flest muligt. Betonliberalister støtter altid model 2 i ord, men i gerning er deres politik som oftest til fordel for model 1, både fordi monopolerne kan betale deres håndlangere og talsmænd bedst, og fordi de som de stærkeste bedst forstår at udnytte og skabe deregulering til at køre konkurrenterne over. Alligevel har betalingskanalerne vist sig at være mulige. Måske er alt håb ikke ude? (Men for hvad?)

-cs

